

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.05.2022

§ 211

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023-2027 annettavasta laista

2550/03.00.00.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Asuntoasiainkoordinaattori Helene Vanninen p. 044 482 0862

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa perusteluosassa esitetyn lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023-2027 annettavasta laista.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Ympäristöministeriö on pyytänyt 31.5.2022 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023-2027 annettavasta laista.

Asumisneuvonnalla tarkoitetaan työtä, jonka tavoitteena on asumisen turvaaminen ennaltaehkäisemällä ja ratkaisemalla asumisen ongelmia ja opastamalla asumiseen liittyvissä asioissa.

Esitysluonnoksen mukaan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA voisi myöntää kunnalle avustusta asumisneuvontapalvelun tuottamiseen, laajentamiseen tai kehittämiseen. Avustusta myönnettäisiin valtion talousarvion rajoissa enintään 80 prosenttia hyväksyttävistä ja kohtuullisista kustannuksista. ARA tukisi kuntia asumisneuvontapalvelun kehittämisessä sekä seuraisi asumisneuvontapalvelujen saatavuutta ja järjestämistapoja avustuskunnissa.

Laki olisi määräaikainen. Ympäristöministeriö vastaisi lain toimivuuden arvioimisesta. Arvioinnissa koottaisiin ajankohtainen tieto avustusten vaikuttavuudesta ja asumisneuvonnan tilasta valtakunnallisesti kiinnittäen huomiota muun muassa hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön toimeenpanon vaikutuksiin asumisneuvonnan kannalta.

Ehdotettavan lain tavoitteena on parantaa asumisneuvonnan saatavuutta. Asumisneuvonnalla ennaltaehkäistään asumiseen liittyviä ongelmia sekä niistä johtuvaa asunnon menettämistä ja asunnottomuutta.

Asumisneuvonnan voimavaroja lisättäisiin, jotta sitä olisi mahdollisimman monessa kunnassa tarjolla kaikissa asukasryhmissä riippumatta siitä, onko kyseessä omistusasuminen, vuokrasuhde julkisen tai yksityisen vuokranantajan kanssa vai muu asunnon hallintaperuste. Tavoitteena on myös palvelujen nykyisen monipuolisuuden säilyminen siten, että kunnat voisivat kehittää asumisneuvontaa omista lähtökohdistaan ja järjestöt voisivat edelleen tarjota täydentäviä palveluja.

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausumaan luonnoksesta seuraavien kysymysten kautta:

- Millaista asumisneuvontaa toimialueellanne on saatavilla?
- Mitä tarpeita asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen tai kehittämiseen olisi toimialueellanne?

- Mikä on organisaationne oma rooli asumisneuvonnassa?
- Miten hyvin esitysluonnos onnistuisi arvionne mukaan parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta toimialueellanne tai yleisesti?
- Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan onnistuisi edistämään asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin asukkaisiin asunnon hallintaperusteesta riippumatta?
- Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan mahdollistaisi erityisten asukasryhmien (mm. nuoret, maahanmuuttajat) tarpeisiin vastaamisen?
- Millaisia vaikutuksia esityksellä olisi organisaatiossanne järjestettävään asumisneuvontaan tai asumisen ohjaukseen ja sen rahoitukseen?
- Järjestettäisiinkö asumisneuvontaa jatkossa arvionne mukaan (a) kunnan omana työnä vai (b) ostopalveluna (minkä tahojen kanssa)?
- Asumisneuvonta Suomessa -selvityksen (2019) mukaan ARA-kantaa koskevat valtionavustukset (0,9 miljoonaa vuosittain) ovat kattaneet 11 % asumisneuvonnan kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2022 myönnettävissä on 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan asumisneuvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Nyt lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen mukaan vuoden 2023 alusta lähtien myönnettävissä olisi 4 miljoonaa euroa, josta voitaisiin avustusta kohdentaa myös olemassa olevan asumisneuvonnan kuluihin. Kannatatteko tätä ratkaisua vai tulisiko avustusta jatkossakin myöntää vain uuteen asumisneuvontapalveluun ja asumisneuvontapalvelun laajentamiseen tai kehittämiseen? Miksi?
- Mitä muuta haluatte lausua esitysluonnoksesta? Tässä voi myös antaa mahdolliset pykäläkohtaiset kommentit.

Lahden kaupungin lausunto

Lahden kaupungin lausunnoksi jaoteltuna lausuntopalvelut.fi -sivustolla esitettyihin kohtiin esitetään seuraavaa:

Millaista asumisneuvontaa toimialueellanne on saatavilla?

Lahden kaupungin alueella on saatavilla asumisneuvontaa kaupungin ja Lahden Talot Oy:n yhdessä tuottamana palveluna kaikille lahtelaisille asumismuodosta riippumatta sekä erityisesti Lahden Talojen asukkaille. Tuotamme asumis- ja talousneuvontaa, panostaen ensisijaisesti asumistalouden haastaviin tilanteisiin. Neuvontaa ja ohjausta annetaan lisäksi yleiseen asunnon hakuun ja asumisen haastavien tilanteiden selvittämiseen sekä palveluohjaukseen.

Palvelua tarjotaan kahden henkilötyövuoden voimin Palvelutorilla kauppakeskus Triossa sekä puhelimitse sekä sähköpostitse. Asumisneuvojillamme on vakiintunut noin 100-150 asiakaskontaktia työntekijää kohden kuukaudessa. Kaupungin tarjoaman asumisneuvonnan lisäksi osa alueella toimivista ARA -asuntokantaa omistavista yhteisöistä tarjoaa asumisneuvontaa ja/tai asukasohjausta omille asiakkailleen.

Mitä tarpeita asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen tai kehittämiseen olisi toimialueellanne?

Toimintaympäristön muuttuessa sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä hyvinvointialueille tarvitaan resursseja toiminnan uudelleenkoordinointiin sekä yhteistyön ja palvelupolkujen vahvistamiseen. Hyvinvointialueelle siirtymisellä voi olla vaikutuksia siihen, miten asunnottomien palveluita organisoidaan alueella (esimerkiksi välivuokrausmenettelyn jatkuminen). Mahdolliset muutokset tulee näkymään asumisneuvonnan kysynnässä.

Hyvinvointialueelle siirtyminen aiheuttaa alkuvaiheessa talouspaineita kunnassa. Siten toimintaan tarjolla oleva valtionavustus auttaisi turvaamaan toiminnan jatkuvuuden sekä varmistaisi asumisneuvonnan vakiintumisen alueella, mihin Lahden kaupunki on MAL -sopimuksessaan sitoutunut.

Lahden kaupungin asumisneuvontaan ohjautuu jo nyt myös lähikuntien asukkaita, minkä vuoksi mahdollisuuksia palvelun laajentamiseen seudullisesti tulee tutkia.

Palvelun markkinointiin tulee panostaa niin, että saavutetaan yhä tehokkaammin myös yksityisessä asuntokannassa, asumisoikeusasuntokannassa ja omistusasuntokannassa olevat mahdolliset asiakkaat.

Mikä on organisaationne oma rooli asumisneuvonnassa?

Lahden kaupunki on keskeinen järjestäjätaho suoraan että omistamansa vuokrataloyhtiö Lahden Talot Oy:n kautta. Tällä hetkellä toimintaa toteutetaan yhteistyösopimuksen perusteella.

Miten hyvin esitysluonnos onnistuisi arvionne mukaan parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta toimialueellanne tai yleisesti?

Esitysluonnos ja tarjolla oleva valtionavustus voi auttaa turvaamaan vähintään minimitason toteutuksen sekä mahdollisesti myös toiminnan laajentamisen yhdellä henkilötyövuodella. Rahoitushakuun liittyvät käytänteet tulee kuitenkin olla hallinnollisesti keveitä ja rahoitusta tulee olla riittävästi. Sitoutumisen takaamiseksi sitä tulisi myöntää useammalle vuodelle kerrallaan. Samanaikaisesti on kuitenkin huomioitava, ettei määräaikainen rahoitus turvaa toiminnan jatkuvuutta.

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan onnistuisi edistämään asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin asukkaisiin asunnon hallintaperusteesta riippumatta?

Lahdessa asumisneuvonta kohdentuu jo nyt kaikkiin asukkaisiin hallintamuodosta riippumatta. Valtionavustus mahdollistaisi alueellamme toiminnan kehittämisen sekä asiakasmäärien kasvattamisen.

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan mahdollistaisi erityisten asukasryhmien (mm. nuoret, maahanmuuttajat) tarpeisiin vastaamisen?

Valtionavustuksella voidaan kohdentaa asumisneuvontaa myös erityisiin ryhmiin. Lahden kaupungin kokemuksen mukaan erityisten ryhmien tarpeisiin vastataan tehokkaasti asumisneuvonnan monialaisella yhteistyöllä esimerkiksi kunnan maahanmuuttajapalveluiden tai Ohjaamo -toiminnan kanssa, varsinkin kun nämä toimivat samalla Palvelutori -alustalla. Yhteistyön tiivistämisellä asumisneuvonnan palvelu saavuttaisi entistä paremmin ko. asiakasryhmiä. Lisäksi esimerkiksi Työllisyyden kuntakokeilun kanssa tulisi rakentaa toimintamallia asiakasyhteistyöhön, kun työllisyysasioiden tueksi tarvitaan asumisen tilanteen kartoittamista ja asumisen turvaamista.

Millaisia vaikutuksia esityksellä olisi organisaatiossanne järjestettävään asumisneuvontaan tai asumisen ohjaukseen ja sen rahoitukseen?

Esityksen mukainen mahdollisuus lisärahoitukseen voi edesauttaa toiminnan laajentamista vähintään yhdellä henkilötyövuodella. Asumisneuvonnan lisäresurssi mahdollistaisi työn kehittämisen ja selkeyttäisi työntekijöiden nyt jo laajaa työnkuva. Asumisneuvonnan asiakaskunta on laaja sekä haastava ja asiakastyön määrä on nykyresurssein ääri rajoilla. Kehittämiseen ja työn eteenpäin viemiseen sekä verkostotyöhön tarvitaan lisäpanosta.

Järjestettäisiinkö asumisneuvontaa jatkossa arvionne mukaan (a) kunnan omana työnä vai (b) ostopalveluna (minkä tahojen kanssa)?

Lahdessa on ensisijaisesti tarkoitus jatkaa kunnan omana työnä ja/tai yhteistyössä kaupungin omistaman yhtiön kanssa. Saadun asiakaspalautteen perusteella voidaan arvioida kynnyksen avun

hakemiselle olevan matalampi, kun toimintaa tarjoaa Lahden kaupunki yleisenä kuntalaisille tarkoitettuna palveluna sen sijaan että palvelun tuottaisi yhdistys, sosiaalipalveluista vastaava taho tai vuokratyöyhtiö.

Asumisneuvonta Suomessa -selvityksen (2019) mukaan ARA-kantaa koskevat valtionavustukset (0,9 miljoonaa vuosittain) ovat kattaneet 11 % asumisneuvonnan kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2022 myönnettävissä on 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan asumisneuvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Nyt lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen mukaan vuoden 2023 alusta lähtien myönnettävissä olisi 4 miljoonaa euroa, josta voitaisiin avustusta kohdentaa myös olemassa olevan asumisneuvonnan kuluihin. Kannatatteko tätä ratkaisua vai tulisiko avustusta jatkossakin myöntää vain uuteen asumisneuvontapalveluun ja asumisneuvontapalvelun laajentamiseen tai kehittämiseen? Miksi?

Hyvinvointialueet ja toimintaympäristön muutokset vaativat panostuksia ja siksi myös olemassa olevaa palvelua olisi syytä rahoittaa etenkin alueilla, missä toiminta ei ole vielä täysin vakiintunutta ja pysyvää. Lahdessa uuden palvelun rakentamista on tehty pitkäjänteisesti ASTA-hankeajalta alkaen. Uuden työmallin rakentaminen on osoittanut tarpeen ja vaikuttavuuden asiakastyön tilastoilla mitattaessa. Palvelun pysyvyyden ja jatkuvuuden turvaamiseksi tarvitaan rakenteita, jotka takaavat palvelun kestävyysmoninaisessa työkentässä. Lisärahoituksen turvin olisi mahdollisuus vahvistaa asumisneuvonnan palvelua osana kaupungin organisaatiota kuin myös kumppanuutta vuokratyöyhtiön ja kuntayhtymän välisessä yhteistyössä.

Mitä muuta haluatte lausua esitysluonnoksesta? Tässä voi myös antaa mahdolliset pykäläkohtaiset kommentit.

Ei lausuttavaa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunto lausuntopalvelu.fi 31.5.2021 mennessä